



### 22.3.3 Houtmolen zaagt en krabbelt

De houtzaagmolen kwam vanaf 1594 verder in ontwikkeling door de toepassing van de krukas i.p.v. het excentriek. Hierdoor verliep het zagen 30 keer sneller dan het handzagen.

Een krabbelwerk  schuift de slede waarop de te zagen stam ligt naar voor. Het bestaat uit een getand wiel (krabbelrad) met daartegen een tandrad met een heugel. Bij elke opgaande beweging van het zaagraam trekt de krabbelaar het krabbelrad één of meerdere tanden om (instelbaar), waardoor de slede naar voren wordt getrokken. Bij de neergaande bewegingen van het zaagraam wordt gezaagd. Een zaagraam heeft verschillende parallelle zaagbladen.

 In de ruïnestad Jerash (Jordanië) staat een reconstructie van een Romeinse watermolen (ca. 550 BC) om **steen te zagen**. Dichter Ausonius beschrijft zo'n zaagmolen in de buurt van de Moezel. Een excentriek (of krukas?) werd gebruikt om een ronddraaiende in een heen- en weergaande beweging om te zetten.

*♪ Met een papiermolen maakt men papier,  
met een oliemolen olie en  
met een windmolen ...?*